

III. WNIOSKI PO TRZECH LATACH i ZMIANY ZEWNĘTRZNE

1. WNIOSKI PO TRZECH LATACH INNOWACJI

Po trzech latach mogliśmy stwierdzić, że w ważnych obszarach pracy wychowawczej nasza koncepcja demokratycznej społeczności wychowawczej została z sukcesem zrealizowana, widzieliśmy też jednak sporo istotnych błędów.

Ankietowani później nasi absolwenci podkreślali, że w szkole nauczyli się przede wszystkim:

- wiary w siebie, w swoją wartość jako człowieka i w konkretne uzdolnienia;
- umiejętności wypowiadania się i obrony osobistych opinii;
- rozumienia i dbania o własne potrzeby;
- nieulegania wpływom;
- rozumienia swoich praw i ich obrony;
- rozwiązywania konfliktów, negocjowania;
- podejmowania życiowych decyzji i brania za nie odpowiedzialności;
- "przełamywania się", mówienia innym o osobistych problemach;

Z drugiej strony ankietowani uczniowie podkreślali też swoje przekonanie i obawę zarazem, że świat, który im zaproponowaliśmy, owo symboliczne "IMPERIUM DOBRA", był światem nierzeczywistym, że już wówczas, korzystając z jego przyjemnych aspektów, obawiali się, co będzie, kiedy po czterech latach przyjdzie wrócić do "tego prawdziwego świata".

Inną stroną tego zjawiska było dość powszechne rozczarowanie uczniów pierwszych roczników, kiedy po dwóch latach nauczyciele, przestraszeni zaległościami, zaczęli nie tylko stawiać im wymagania, ale i konsekwentnie rozliczać z ich wykonania (wyraźniejsze sformułowania w opisie, próbne przeskalowywanie ocen, rozmowy indywidualne, rozmowy z rodzicami).

Siłą tego rozczarowania była po części miarą poczynionych przez nas błędów. Klimat, jaki w szkole stworzyliśmy, był szczególnie "nieinstytucjonalny". Nie potrafiliśmy w tym samym klimacie stawiać wymagań, a zwłaszcza ich egzekwować. Nauczyciel wskazujący uczniowi jego niezdolność do zmobilizowania się, nieterminowość, brak samodyscypliny, sięgający po sankcje (tak były interpretowane rozmowy z rodzicami) - "zmieniał się", wracał do statusu urzędnika, pracownika "zwykłej" szkoły.

Przypuszczam, że stawianie i egzekwowanie wymagań w sposób przyjazny, w bliskim kontakcie, a zarazem stanowczy, jest w ogólności trudną sztuką. Wielokrotnie obserwowałem, jak zmienia się zachowanie nauczycieli, kiedy mają postawić zły stopień lub poinformować ucznia, że nie dopełnił jakichś zobowiązań: nie wiedzieć czemu na ogół stają się bardziej oschli, formalni, często gniewni. Praca nad tą umiejętnością to jeszcze jeden cel, który stawiamy sobie w przyszłości.

Skądinąd rozczarowanie było i tak nieuniknione, gdyż jest w relacji uczeń-nauczyciel naturalnym i wręcz koniecznym elementem procesu rozwojowego. W pierwszych dwóch latach uczniowie rzutowali na nas swoje nierealistyczne oczekiwania, wyposażali w niezwykle moce i przymioty, i dzięki temu m. in. efektywnie z nas korzystali. W stosownym czasie musieli zrozumieć, że jesteśmy normalnymi ludźmi. Takie rozczarowanie musi trochę boleć: ucznia, bo nie może już liczyć na supermana i musi zdobywać się na więcej samodzielności, nauczyciela - jeśli drogie mu są pełne oddania spojrzenia i inne oznaki podziwu, w niewielkim stopniu dotyczące przecież jego prawdziwej osoby.

Ankietowani uczniowie podkreślali też prawie wszyscy, że obarczanie odpowiedzialnością za własną edukację 15, 16-latków okazało się dla wielu z nich zbyt trudnym zadaniem, i wskazywali, jak wiele kosztowało ich w późniejszych latach nadrabianie powstałych zaległości.

Około 70% naszych absolwentów z dwóch pierwszych roczników studiuje na wybranych przez siebie kierunkach, z ich opowieści wyraźnie dla nas wynika, że umiejętnościami społecznymi na ogół dystansują rówieśników i stają się ważnymi osobami w swoich nowych środowiskach. 20% z własnej decyzji nie podjęło studiów, co w niektórych przypadkach uważam za osobny sukces (wcześnie sfalsyfikowanie nierealistycznych oczekiwań). Pozostała część - ok. 15 osób - w żaden sposób nie skorzystała z pobytu w naszej szkole.

Krytyczne uwagi absolwentów pozostawały w zgodzie z naszą ówczesną diagnozą, w której wskazywaliśmy przede wszystkim na następujące braki w pracy szkoły:

- niewystarczająca komunikatywność opisów umiejętności;

- nieumiejętność jasnego stawiania wymagań edukacyjnych i konsekwentnego ich egzekwowania; nieumiejętność stosowania metod bardziej dyrektywnych wobec uczniów, którzy wyraźnie tego potrzebują;
- niedostosowanie programu i metod pracy na psychoedukacji do możliwości 15-latków, zwłaszcza w sytuacji, gdy od trzeciego rocznika zaczęło do nas napływać coraz więcej dzieci mocno porażanych w kontaktach z dorosłymi, często o zaburzeniach zbliżonych do struktury psychopatycznej (odcinanie się od uczuć, lęk i nieporadność w ich wyrażaniu, lęk przed bliskością i rozładowywanie go zachowaniami destrukcyjnymi).
- nuda i rutyna dydaktyczna: brak wystarczającego nacisku na poznawanie i rozwijanie nowoczesnych metod dydaktycznych i na możliwości pracy wychowawczej na lekcjach.
- stopniowy spadek atrakcyjności społecznościowych instytucji dla uczniów młodszych roczników, którzy nie czuli się już ich autorami, a musieli się im podporządkować.

2. ZAGROŻENIA Z ZEWNĄTRZ

Zdając sobie z tego sprawę, podtrzymywaliśmy dotychczasowe rozwiązania chcąc najpierw wyjaśnić sytuację szkoły od strony formalnej. Zmieniły się bowiem władze Kuratorium, nowa ekipa o rodowodzie SLD-PSL, była bardzo negatywnie do nas nastawiona, a konflikt z Dyrektorką ZSO i w efekcie z podległymi jej nauczycielami podstawówki pogłębiał poczucie obłączenia. Obawiając się likwidacji szkoły, opracowaliśmy projekt nadania dotychczasowej innowacji statusu eksperymentu pedagogicznego.

Odpowiedź z MEN wpłynęła po 4 miesiącach i była negatywna. Argumentowano w niej, że... *"koncepcja wypracowania atmosfery w szkole polegająca na maksymalnym ograniczeniu stresów i rzeczywistym partnerstwie wszystkich ogniw społeczności szkolnej, jest propozycją zasługującą na przychylnie rozpatrzenie i może być przedmiotem eksperymentu pedagogicznego. Jednakże przedstawiony projekt budzi pewne wątpliwości, bez rozwiania których nie jest możliwe zatwierdzenie proponowanego eksperymentu."*

Niestety Kuratorium nie dało nam w tej sytuacji czasu na "rozwiązanie wątpliwości" ministerialnych. W nowym roku szkolnym 1995/96 cofnięto nam pozwolenie na prowadzenie mniej licznych, 20-osobowych klas i nakazano powrót do ocen. W tej sytuacji postanowiliśmy opracować program, który przy rezygnacji z niektórych rozwiązań umożliwiłby kontynuację podstawowych kierunków pracy wychowawczej. Musieliśmy przy tym wziąć pod uwagę i inne czynniki, przede wszystkim wyraźne zmiany w oczekiwaniach i możliwościach uczniów nowych roczników.

3. NOWI UCZNIOWIE

Narastało zjawisko przenoszenia się do 44 LO uczniów mających trudności w dostosowywaniu się do wymogów obowiązujących w innych szkołach Łodzi. Były to na ogół osoby o wystarczających dla ukończenia szkoły średniej uzdolnieniach, często nawet bardzo zdolne. Ich kłopoty wynikały z silnej potrzeby samostanowienia, nieumiejętności poddania się rygorom systemu szkolnego czy szczególnym wymaganiom niektórych nauczycieli lub też z fobii szkolnych i innych zaburzeń nerwicowych.

Podjęliśmy decyzję, że będziemy takie osoby w miarę możliwości przyjmować, gdyż w Łodzi brak jest średnich szkół ogólnokształcących o podwyższonej tolerancji, nastawionych na pracę wychowawczą. Skutki tej decyzji stopniowo zmieniały oblicze społeczności.

W roku szkolnym 1995/1996 przyjęliśmy 30 nowych uczniów z innych szkół, w pierwszych miesiącach r. szk. 1996/1997 - kolejnych 15 osób (do kl. I - 8; II - 3; III-3; IV - 1). Zabiegały o przyjęcie dalsze osoby, ich liczba ciągle rosła. Pośród przyczyn przenoszenia się do naszej szkoły najczęściej występują:

- kryzys emocjonalny wieku dorastania;
- kryzys rodzinny;
- nietolerancja ze strony nauczycieli i(lub) uczniów dotychczasowych szkół, dotycząca na ogół wyglądu, postaw wobec systemu szkolnego lub wyznawanej religii;
- poczucie niesprawiedliwego traktowania, wygórowanych wymagań, strach przed nauczycielami.

Ok. 50% nowoprzyjętych uczniów były to osoby skierowane przez rozmaite ośrodki pomocy psychologicznej - Oddział Terapii Młodzieżowej Kliniki AM z ul. Czechosłowackiej, Wojewódzką Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Miejski Ośrodek Profilaktyki i Terapii dla Dzieci i Młodzieży Zagrożonej Narkomanią, Fundację Pomocy Ludziom Uzależnionym "ARKA".

Z indywidualnej pomocy udzielanej przez poszczególnych nauczycieli lub pedagoga korzysta obecnie 110 uczniów (blisko 40%). Najczęstszymi przyczynami zwracania się o pomoc są

- kryzysy rozwojowe wynikające z trudności dostosowawczych i sporych deficytów emocjonalnych i osobowościowych;
- trudności w kontaktach z rodzinami - przemoc, alkoholizm, nadopiekuńczość, nadmierna kontrola, brak kontaktu emocjonalnego;
- trudności interpersonalne w grupie klasowej (rówieśniczej),
- trudności w związkach osobistych;
- nieporozumienia z nauczycielami (niesprawiedliwe ocenianie, trudności w kontakcie);
- trudności z nauką (mobilizowanie się do pracy, jej organizacja, techniki uczenia się)

Zajęcia z psychoedukacji, proponowane całym grupom klasowym, nie zaspokajały specyficznych potrzeb uczniów o szczególnie trudnej sytuacji emocjonalnej, którym było bardzo trudno wejść do pracujących od

dawna grup psychoedukacyjnych. Trafiało też do nas coraz więcej młodych ludzi poszukujących swojej tożsamości przez uczestnictwo w rozmaitych środowiskach subkulturowych. Niechętnie angażowali się oni w życie społeczności szkolnej, oczekiwali od szkoły tylko luzu, niestawiania wymagań, byli natomiast szczególnie silnie narażeni na kontakt ze środkami uzależniającymi.

Zdarzały się też wśród napływających osoby o niewielkich uzdolnieniach i (lub) o minimalnych motywacjach. Tym większe znaczenie musiało mieć w naszej pracy poprawne diagnozowanie sytuacji poszczególnych wychowanków i stawianie oraz konsekwentne egzekwowanie wymagań dostosowanych do każdorazowej sytuacji.

Nowe rozwiązania, wypracowywane w ciągu ostatnich dwóch lat, mają na celu płynne przechodzenie do takich form indywidualnej pracy z uczniami, których istotnym elementem jest stawianie wychowankom zadań edukacyjnych o wysokim poziomie wymagań.

4. PRÓBY NOWYCH ROZWIĄZAŃ

Uznaliśmy, być może nieco racjonalizując sobie niepowodzenie w tym obszarze, że brak ocen był tylko zewnętrznym narzędziem kierunku wychowawczego, który możemy kontynuować bez tak radykalnych rozwiązań. Wypracowany w ciągu następnego roku program uzyskał zgodę Kuratorium jako innowacja, którą do dziś realizujemy. Program ten zakłada (podaję wersję uzupełnioną, z roku 1997):

1. Utrzymanie psychoedukacji w wymiarze 2 godz. tygodniowo, z możliwością dodatkowych zajęć warsztatowych w zależności od potrzeb poszczególnych grup klasowych. Od 1998 r. planujemy przy tym wprowadzenie specjalnych, samodzielnie oprzyrządowanych programowo warsztatów tematycznych kończących się obowiązkowym egzaminem kompetencji.

2. Utrzymanie zindywidualizowanej opieki wychowawczej (wychowawca + pedagog/psycholog + osoba prowadząca zajęcia z psychoedukacji lub dodatkowe zajęcia psychokorekcyjne)

3. Indywidualne programy pracy dydaktycznej w oparciu o indywidualne umowy edukacyjne
- dla uczniów o szczególnych problemach emocjonalnych
- dla uczniów o szczególnych zainteresowaniach

4. Zmniejszona liczebność klas umożliwiająca pracę grupową i indywidualną - 20 miejsc w klasie + 5 wolnych miejsc dla umożliwienia przyjmowania uczniów z innych szkół

5. Program edukacji obywatelskiej realizowany w oparciu o:

a) kontynuację i rozwój demokratycznych instytucji społeczności szkolnej

b) wprowadzenie dodatkowego, przedmiotu pn. "Edukacja konstytucyjna i obywatelska" przez dwa lata - od II semestru klasy II-giej do końca I semestru klasy IV-tej, opracowanego przy współpracy Centrum Edukacji Obywatelskiej

6. Powiązanie zindywidualizowanej pracy wychowawczej z systemem czytelnym i systematycznie egzekwowanych wymagań dotyczących wywiązywania się z umów edukacyjnych i kontraktów wychowawczych sankcjonowanych orzeczeniami Sądu Koleżeńskiego i postanowieniami regulaminu skreślania uczniów.

7. Powiązanie programu pracy wychowawczej szkoły z metodami stosowanymi podczas zajęć dydaktycznych - aranżowanie sytuacji wychowawczych i kształcenie umiejętności społecznych podczas nauki poszczególnych przedmiotów, ze szczególnym uwzględnieniem **metody projektów indywidualnych i grupowych** na lekcjach WOS, historii, geografii, biologii j. polskiego i języków obcych.

8. Stopniowe wdrażanie reformy programowej przez modyfikowanie programów w oparciu o metodę projektów międzyprzedmiotowych.

9. Opracowanie jasnego, czytelnego wewnątrzszkolnego systemu oceniania uczniów.

System projektów, dalsza indywidualizacja pracy z poszczególnymi uczniami, oprogramowanie psychoedukacji i silny nacisk na kształcenie konkretnych umiejętności - to filary naszego obecnego programu. Za rok będę mógł powiedzieć więcej o jego walorach i wadach.

Kiedy piszę te słowa, mija właśnie drugi dzień pisemnych egzaminów maturalnych trzeciego rocznika naszych uczniów. Wyobrażam sobie, że podobnie jak ich starsi koledzy, w ciągu następnych kilku lat będą szukali swoich pierwszych życiowych szans, i zapewne w wielu przypadkach uda im się całkiem inaczej, niż by to wynikało z mojego ich obrazu. Nie ulega wszakże dla mnie wątpliwości, że te cztery lata spędzone w 44 LO były dla nich wyrazistym, ważnym okresem, do którego będą mogli się odwoływać przez długie lata. Jeśli mam rację, to jest to dla mnie wystarczający argument, by dalej na rzecz tej szkoły pracować.

PRZYPISY

¹ R. Praszkiel, A. Różycki, Bliskie spotkania. Rzecz o treningu grupowym, Warszawa 1983

² C. R. Rogers, Terapia nastawiona na klienta. Grupy spotkaniowe, Wrocław 1991; tenże, Moja filozofia stosunków międzyludzkich. O uczeniu się i nauczaniu (przekład w maszynopisie)

³ A. S. Neill, Summerhill, Katowice 1991; tenże, Nowa Summerhill, Poznań 1994.

⁴ E. Berne, Gry, w które grają ludzie,

E. Kernst, Gry szkolne uczniów

⁵ I. Namysłowska, Terapia rodzin, Warszawa 1997;

⁶ Opieram się m. in. na materiale J. Żmijskiego, Jak przestrzegaliśmy praw i wolności człowieka w 44 LO w Łodzi w latach 1992-1997, napisanym na zamówienie łódzkiego Rzecznika Praw Ucznia .

⁷ W latach 1995-96 badania w naszej szkole prowadzili uczestniczki seminarium prof. B. Śliwerskiego - Ewa Kapka i Ewa Klimczyk. Ich prace są jedną z podstaw tych fragmentów mojej relacji, która dotyczy opinii uczniów - por. E. Kapka, Prawo do samostanowienia w toku edukacji szkolnej, praca magisterska pisana pod kierunkiem prof. B. Śliwerskiego, Uniwersytet Łódzki, Wydział Nauk o Wychowaniu, Łódź 1997.;

E. Klimczyk, Odmienność ofert edukacyjnych na przykładzie monografii instytucji XLIV LO w Łodzi, praca magisterska pisana pod kierunkiem prof. B. Śliwerskiego, Uniwersytet Łódzki, Wydział Nauk o Wychowaniu, Łódź 1997.

ANEKSY

I.

PROGRAM ZAJĘĆ Z PSYCHOEDUKACJI

1. Cele edukacyjne

W wyniku realizacji programu uczniowie powinni rozwijać następujące umiejętności:

- a. umiejętność samodzielnego rozpoznawania i radzenia sobie z problemami życiowymi;
- b. zdolność do postrzegania siebie jako wartości, do doceniania swojego potencjału i pracy nad jego rozwojem, umiejętność podejmowania realistycznych decyzji i dokonywania wyborów;
- c. zdolność do traktowania jako wartości bliskich więzi z innymi ludźmi;
- c. zdolność do uświadomienia sobie swoich uczuć, umiejętność wyrażania ich i korzystania z pomocy innych ludzi,
- d. umiejętność określania swoich potrzeb, wyrażania ich i realizacji bez naruszania granic innych ludzi,
- e. wiedzę nt. uzależnień, ich przyczyn, umiejętność obrony przed nimi;
- f. umiejętność współpracy, aktywnego udziału w życiu społecznym, konstruktywnego rozwiązywania konfliktów;
- g. zdolność do samodzielnego określania swoich celów życiowych i planowania ich realizacji.

2. Cele programowe

- a. kreowanie pozytywnych, korekcyjnych doświadczeń w kontakcie z dorosłym i w grupie rówieśniczej, otoczenie opieką terapeutyczną uczniów najbardziej tego potrzebujących
- b. wyposażenie młodzieży w wiedzę, dyspozycje i umiejętności potrzebne do prowadzenia życia wolnego od uzależnień i innych destrukcyjnych sposobów radzenia sobie z trudnościami;
3. wspieranie uczniów w ich trudnościach, związanych z życiem rodzinnym poprzez pracę edukacyjną z rodzicami i pomoc w sytuacjach kryzysowych;
4. stworzenie w 44 LO zintegrowanego środowiska nauczycieli, wychowawców, rodziców i liderów młodzieżowych, którzy potrafią i chcą stosować różnorakie formy pracy z młodzieżą ze środowisk zagrożonych uzależnieniami.

TEMATYKA ZAJĘĆ Z PSYCHOEDUKACJI

Klasa I

- zaadoptowanie się do warunków nowej szkoły
(wymagania zw. z większą samodzielnością, poznani konstytucji i innych instytucji ustrojowych społeczności szkolnej, systemu umów itd.)
- odreagowanie ewentualnych urazów nabytych w szkole podstawowej;
- poznanie klasy;
- szukanie punktów oparcia w klasie;
- nauka współpracy w grupie (nauka utrzymywania uwagi w kontakcie, parafrazy, komunikacji, elementy asertywności, negocjacji, mediacji);
- poznanie ról grupowych i osobistych sposobów funkcjonowania w grupie;
- odkrycie swoich mocnych stron i ograniczeń;
- określenie trudnych elementów sytuacji szkolnej;

Klasa II

- ugruntowanie i umocnienie własnej osoby
- rozwój umiejętności rozumienia osobistej sytuacji emocjonalnej, wpływania na swój stan psychofizyczny
(ćwiczenia mobilizacji i relaksu);
- umiejętność wyrażania własnego zdania i dyskusowania;
- nauka przyjmowania pozytywnych i negatywnych opinii na swój temat, nauka przyjmowania informacji zwrotnych i racjonalnego ich wykorzystywania;
- badanie osobistych potrzeb związanych z bezpieczeństwem, granic osobistego terytorium psychicznego,

nauka rozumienia granic innych ludzi;

- "ja w relacjach z innymi" - odkrywanie osobistych wzorców postępowania, podstawowych umiejętności wchodzenia w osobiste relacje z innymi ludźmi, przyglądanie się relacjom z najbliższymi;

Klasa III - JA W DOROSŁYM ŻYCIU

- wybór partnera, zawarcie małżeństwa, trwałość związku a jego przemiany. Konstrukttywne podejście do kryzysów w rodzinie;

- specyfika potrzeb i roli kobiety i mężczyzny. Podobieństwa i różnice. Różne style życia i układy ról w małżeństwie;

- życie erotyczne. Rozumienie odmiennych potrzeb i reakcji kobiety i mężczyzny w związku erotycznym;

- dziecko. psychologiczne aspekty poczęcia, ciąży, porodu - czyli stawania się rodzicami. Opieka nad dzieckiem

- rozwój psychiczny do okresu starości. Fazy rozwojowe. Zadania i kryzysy rozwojowe;

Klasa IV - WCHODZENIE W ŻYCIE SPOŁECZNE

- odkrywanie osobistych zainteresowań i potrzeb pod kątem optymalnego wyboru dalszej drogi życiowej;

- określanie stopnia autonomii i życiowej samodzielności, praca nad rozwojem w tym obszarze;

- indywidualne projekty wchodzenia w życie społeczne;

II. ROBOABSOLWENT

ROBO - ABSOLWENT albo ROBO - ABITURIENT, skrót RA

1. pokazowy model wychowanka, żartobliwe określenie ucznia, kończącego XLIV L.O. i demonstrującego wzorcowe cechy, określone w programie wychowawczym szkoły. Termin zaczerpnięty ze spektaklu, zaprezentowanego przez uczniów kl. III b na zakończenie r.szk. 1994/95. Autorem tekstu był Marek Grondas i od niego zapewne pochodzi to określenie;

I.II.A.skrót **ROBO -ABIT** albo **RA** - tytuł przyznawany przez **Ź HONOROWĄ KAPITUŁĘ RA** od czerwca 1997. Kryteria szczegółowe, jakie muszą spełniać kandydaci, by otrzymać tytuł RA to:

1. troska o innych: bezinteresowne świadczenie na rzecz innych, wspomaganie osób lub grup,
2. odpowiedzialność i praca na rzecz społeczności: stwierdzona gotowość do ponoszenia trudnych konsekwencji podejmowanych przez siebie wyborów, szczególnie w zakresie edukacji, działalności na rzecz rozwoju osobistego oraz służenia innym; postawa cechująca się uczciwością, godnością osobistą, poczuciem wolności, wrażliwość prospołeczna, wyrażająca się aktywnością na rzecz szkolnych społecznościowych instytucji;
3. znaczące osiągnięcia na drodze osobistego rozwoju: dokonanie w trakcie pobytu w szkole znaczących, udokumentowanych wysiłków w celu rozwinięcia osobistych uzdolnień i zainteresowań w działalności/edukacji szkolnej i/lub pozaszkolnej; udokumentowane szczególne osiągnięcia. Przyznawane są złote RA (jeśli kandydat spełnia wszystkie kryteria) i srebrne (jeśli spełnia co najmniej dwa). Pierwszymi srebrnymi RA zostali: Konrad Źurawski, Magda Rydel, Ania Kwiatkowska i Tomek Ciołkiewicz (1997).

III. SCHEMAT DIAGNOZY WYCHOWANKA

1. Diagnoza

I. Uwarunkowania rodzinne

1. Struktura rodziny

- a) opis i charakterystyka członków rodziny
- b) opis relacji emocjonalnych w rodzinie

2. Historia rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem

oddziaływań na dziecko

II. Funkcjonowanie emocjonalne

1. Podstawowe problemy emocjonalne

- a) dominujące potrzeby
- b) osiowe konflikty i zahamowania
- c) nieadekwatne wyobrażenia (ambicje, oczekiwania, złudzenia)

2. Sposoby radzenia sobie z problemami

- a) destruktywne
- c) konstruktywne

III. Funkcjonowanie w rolach

1. Funkcjonowanie w rolach społecznych

- a) w rodzinie
- b) w klasie
- c) w grupie psychoedukacyjnej lub terapeutycznej
- d) w grupie rówieśniczej
- f) z partnerami erotycznymi

2. Funkcjonowanie zadaniowe

- a) deficyty
- b) posiadane umiejętności

IV. Prognoza efektów

1. Motywacja do zmiany

2. Stopień demoralizacji (odpowiedzialność, pracowitość, odwaga)

Potencjały i silne strony pomocne w zmianie

2. Specyficzny cel wychowawczy (co należy uzyskać)

3. Założenia programu rozwojowego lub korekcyjnego (jak to uzyskać)

IV.

Normy Licealne

1. Osoby będące gośćmi na terenie Szkoły są zobowiązane przestrzegać wszystkich norm i przepisów przyjętych w tej Szkole. W przypadku łamania tych norm przez "gościa" przed Sąd może zostać postawiona ta osoba ze Społeczności, która wcześniej wprowadziła i wzięła odpowiedzialność za łamiącą normy osobę z zewnątrz
(Zgromadzenie Społeczności z dnia 13 maja 1994 wniosek Tomka Ciołkiewicza)

2. Członkowie Społeczności są zobowiązani do zachowania szacunku dla ogólnego dobra Społeczności. Przez dobro ogólne należy rozumieć:

- a. wyposażenie Szkoły
- b. dobre imię Szkoły

Dobre imię Szkoły narusza ten, kto rozpowszechnia fałszywe informacje stawiające ją w złym świetle

Norma ta nie może ulec zawieszeniu na czas wyjazdu

(ZS z dnia 13 maja 1994, wniosek Tomka Ciołkiewicza; ZS z dnia 16 listopada 1994, wniosek Agnieszki Alster)

3. Przepisy miejsca, w którym znajdują się członkowie Społeczności obowiązują ich niezależnie od wewnętrznych norm ustanowionych przez Społeczność
(Z.S. z dnia 13 maja 1994, wniosek Tomka Ciołkiewicza)

4. Osoba wchodząca w skład Społeczności jest zobowiązana (musi) poddać się sankcjom zarządzonym przez Sąd Koleżeński. Sankcje za złamanie tej normy mogą być jedynie wyższe od wcześniej zarządzonych w związku z wykroczeniem
(Z.S. z dnia 13 maja 1994 wniosek Tomka Ciołkiewicza)

5. Osoby spoza Społeczności Licealnej oraz rodzice uczniów, jeżeli nie zostali powołani na świadków, mogą uczestniczyć w posiedzeniach Sądu Koleżeńskiego za zgodą stron zainteresowanych oraz składu sędziowskiego
(Z.S. z dnia 17 czerwca 1994 wniosek Oli Kijak)

6. Zabrania się spożywania alkoholu i innych środków ograniczających świadomość oraz przebywania pod ich wpływem na terenie szkoły
(Z.S. z dnia 3 marca 1994 wniosek Marka Grondasa)

7. Na terenie szkoły obowiązuje zakaz palenia. Pracownikom szkoły zezwala się na palenie tytoniu w wyznaczonych do tego miejscach.

Za teren szkoły uznaje się budynek Liceum i obszar od muru frontowego do jezdni ul. Dąbrówki

(Z.S. z dnia 3 marca 1994 wniosek Marka Grondasa zmiana brzmienia Z.S. z dnia 13 maja 1994 wniosek Tomka Ciołkiewicza, zmiana ZS. z dn. 21 października 1996 r. wniosek Janusza Żmijskiego)

8. Osoba, której udowodniono palenie papierosów na terenie liceum ma obowiązek wysprzątać toalety za pomocą własnych środków czystości
(Z.S. z dnia 3 marca 1994 wniosek Joanny Kędzierzawskiej)

9. W przypadku wyjazdu zorganizowanych grup członków Społeczności grupa taka może ustalić zespół norm obowiązujących tylko na czas wyjazdu, podlegających sankcjom sądowym. Rodzaj zarządzonych sankcji

jest wówczas pozostawiony do dyspozycji Sądu Koleżeńskiego
(Z.S. z dnia 15 września 1994 wniosek Pawła Majaka)

10. Wprowadza się obowiązek uczestniczenia każdego ucznia w jednym wyznaczonym comiesięcznym spotkaniu swojej klasy w ramach godziny wychowawczej lub psychoedukacji. Dwukrotna kolejna nieobecność na wyznaczonym spotkaniu bez podania ważnych jej przyczyn będzie traktowana jako utrata kontaktu ze Społecznością Licealną (Z.S. z dnia 15 września 1994 wniosek Janusza Żmijskiego)

11. Zabrania się utrudniania korzystania ze szkoły
(Z.S. z dnia 17 czerwca 1994 wniosek Pawła Majaka)

12. Członkowie Społeczności są zobowiązani do zachowania szacunku dla dóbr osobistych wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły. Przez dobra osobiste należy rozumieć:

- a. własność prywatną,
- b. poczucie własnej godności,,
- c. dobre imię,
- d. osobiste bezpieczeństwo każdego,
- e. możliwość wykonywania swoich obowiązków

(Z.S. z dnia 3 marca 1994 wniosek Marka Grondasa i Janusza Żmijskiego)

13. W przypadku zagubienia numerku z szatni zostaje nałożona na gubiącego kara pieniężna.

Oplata ta wynosi 3 zł.

14. W przypadku stwierdzonej nieusprawiedliwionej absencji ucznia, która przekroczyła 100 godzin w danym semestrze wszczęty zostaje z inicjatywy wychowawcy lub innego członka Społeczności proces wyjaśniający. Jeżeli wykaże on, że absencja ta nie wynika z choroby ani przypadków losowych, Sąd Koleżeński może zastosować wobec ucznia określone środki, których nadrzędnym celem winno być przywrócenie jego aktywnego udziału w zajęciach szkolnych
[ZS z dnia 7 kwietnia 1998 roku, wniosek Janusza Żmijskiego]

15. Zabrania się rozpowszechniania środków odurzających wśród członków Społeczności. Przez rozpowszechnianie należy rozumieć nakłanianie do zażywania i działalność komercyjną
(ZS z dnia 26 września 1994 r. wniosek Tomka Ciołkiewicza)

16. Zabrania się składania fałszywych zeznań podczas rozpraw sądowych
(ZS z dnia 26 września 1994 r. wniosek Tomka Ciołkiewicza)

17. Świadkowie, oskarżeni i oskarżyciele mają obowiązek stawiania się na rozprawie sądowej
(ZS z dnia 20 kwietnia 1995 wniosek Marka Grondasa)

18. Za utrzymanie porządku w przydzielonej sali odpowiada cała Społeczność danej klasy (ZS z dnia 20 kwietnia 1995 r. wniosek Janusza Żmijskiego)

19. Rada Szkoły może w szczególnych sytuacjach zwołać walne zebranie Społeczności, na którym muszą być obecni wszyscy jej członkowie. Zasadność nieobecności na takim zebraniu będzie rozstrzygana przez Sąd Koleżeński.

Wszyscy członkowie Społeczności muszą być powiadomieni przynajmniej trzy dni przed zebraniem walnym. Przyjęcie zawiadomienia musi być potwierdzone własnoręcznym podpisem
(ZS z dnia 28 lutego 1995 wniosek Pawła Majaka)

19. Każdy członek Społeczności może zażądać dyskrecji w dowolnej dotyczącej go sprawie. Nieprzestrzeganie tej normy podlega sankcjom
(Z.S. z dnia 15 września 1994 r. wniosek Pawła Majaka)

20. Każdy członek Społeczności może wnieść sprawę do Sądu Koleżeńskiego jeżeli wie o naruszeniu normy
(ZS z dnia 26 października 1995 r. wniosek Marka Grondasa)

21. Zabrania się przeprowadzania w danej klasie więcej niż dwóch klasówek tygodniowo oraz więcej niż jednej dziennie

Klasówka jest to sprawdzian z wiedzy obejmujący więcej niż 3 tematy lekcyjne, zapowiedziany z tygodniowym wyprzedzeniem z wpisem do dziennika klasowego. Norma powyższa może zostać jednorazowo zawieszona w wyniku jednomyślnego postanowienia danej klasy.

(ZS z dnia 27 listopada 1995 r. wniosek Marty Falkowskiej)

22. W przypadku zawarcia umowy umawiające się strony są zobowiązane do wypełnienia jej warunków.

Za umowę uważa się dobrowolne porozumienie w formie pisemnej, zawierane z inicjatywy ucznia, potwierdzone własnoręcznym podpisem umawiających się, a także porozumienie ustne mające charakter zobowiązania, zawarte w obecności świadków.

Szczegółnej ochronie prawnej podlegają umowy edukacyjne. Zawierający taką umowę są zobowiązani do przedstawienia wyników swojej pracy w określony w niej sposób i w określonym terminie
(ZS z dnia 27 listopada 1995 r. wniosek Pawła Majaka; zmiana ZS z dnia 7 kwietnia 1998 r. wniosek Marka Grzybowski)

23. Zakazuje się fałszowania i niszczenia dokumentów szkolnych. Za dokumenty szkolne uważa się:

- dzienniki lekcyjne
- prace oddane nauczycielowi
- opisy umiejętności

(ZS z dnia 21 października 1996 r., wniosek Janusza Żmijskiego)

24. Nauczyciele są zobowiązani do sprawdzania prac klasowych w ciągu dwóch tygodni od momentu ich oddania. Norma ta nie obowiązuje w okresie egzaminów maturalnych. Może być także zmieniona za wspólną zgodą nauczyciela i uczniów

(ZS z dnia 19 listopada 1996 r., wniosek Michała Okrasy)

25. Członkowie Społeczności odpowiadają osobiście za złamanie norm na terenie szkoły
(ZS z dnia 19 listopada 1996 r., wniosek Marka Grondasa)

26. Każda klasa ma obowiązek wybrać spośród swego grona mandatariuszy, w liczbie uzależnionej od stanu liczebnego klasy (na każde 7 osób przypada 1 mandatariusz). Osoba wybrana na mandatariusza ma obowiązek:

- a. stawiania się na zgromadzenia społeczności lub wyznaczenia swojego pełnomocnika
  - b. powiadamiania klasy o tym, co dzieje się na zgromadzeniach społeczności
- Każda klasa ma obowiązek zgłosić listę mandatariuszy kuratorowi uczniowskiemu do 20 września każdego roku

W razie zmiany mandatariuszy w trakcie roku szkolnego ustępujący mandatariusze mają obowiązek dostarczenia informacji o swoich następcach

[ZS z dnia 29 listopada 1996 roku, wniosek Michała Okrasy uzupełniony w punkcie a na wniosek Marka Grzybowski ZS z dnia 4 grudnia 1997 r.; zmiana ZS z dnia 7 kwietnia 1998 r. wniosek Marka Grzybowski]

27. Osoby kandydujące na wszystkie funkcje w Społeczności Szkolnej w trakcie kampanii muszą ujawnić informacje o wszystkich ciążyących na nich wyrokach Sądu Koleżeńskiego
[ZS z dnia 25 września 1997 r. wniosek Artura Ejsmonta]

28. Wszyscy, którzy biorą udział w zgromadzeniu są na nim od początku do końca
[ZS z dnia 18 grudnia 1997 r. wniosek Sylwii Rybarczyk]

